

Ad
PLAUSUS ANGELICOS OB NATUM
HUMANÆ GENTIS SERVATOREM

percipiendos,
sive

Ad audiendos piâ religione FERIAR. NATAL. PRIMA horâ
III. pomerid. celebraturos NATIVITATEM CHRISTI
septem Illustris Scholæ alumnos,

& quidem

JOHANNEM BALTHASAREM GRELLMANNUM, *Giesbü-
belensem*, Germanicis Versibus Elegiacis Venustis, recitandis memoriter,
futurum Prologum, sive Angelorum Angelum s. Nuntium, in *ἑορταστικῆς*
προφορίας commendantem.

SAMUELEM KOEHLERUM, *Nieder-Wartensem*, Heroico Carmine
Latino copioso, è memoriâ proferendo, exhibiturum Angelum, *Pastoribus*
de nato Christo letissimum nuntium ferentem.

JOH. GOTOFREDUM HERINGIUM, *Dresd.* Oratione facundâ
Lat. in prosâ etiam è memoriâ promptâ dicturum, & *partibus sancturum*
Pastoris Bethlehemitici, trepidantis quidem visis auditisque Angelis, at se rur-
sus etiam erigentis.

JOH. MICHAELEM LINCKIUM, *Dresd.* ex Hymno Angelico na-
tality, GLORIAM IN EXCELSIS DEO, diserto Carmine Latino Ele-
giaco, recitando memoriter, *sub Angeli personâ tributurum atque decanta-*
turum.

JOH. CHRISTIANUM MÜLLERUM, *Nossensem*, Angelum datu-
rum nobis PACEM IN TERRIS NOVAM, Lat. oratione ampliore so-
lutâ non minùs memoriter *prædicantem.*

PETRUM CUNZIUM, *Crottendorffensem*, Angelum alium *representa-*
turum, Carmine luculento Sapphico Latino *εὐδοκίας* s. BONAM VO-
LUNTATEM hominibus itidem ex memoriâ *gratulantem.*

&

THEOPHILUM TITTELIUM, *Satisdorff.* Epilogi *vicem obiturum*,
& Carmine Græco Heroico, ex memoriâ promptâ pronuntiando, *Ang-*
gelica hæc Commercia, & beneficia indicata laudantem, ad similes plausus exci-
tantem, & ἑορταστικῆς denique promittentem;

præfenti Dissertatione

de

MEMORABILIBUS NATALITIIS

humanissimè invitât

Patronos ac Fautores bonarum literarum & Lycæi
hujus illustris,

M. JOH. JACOBUS STÜBELIUS,

RECTOR.

M I S E N Æ,

Typis JOACH. ERN. SPAHNII, M DCCVII.

10 10 P.

IPSE fecit & faciet!

On erunt inexpectata, quæ jam depromimus. Postquam enim novissimè culto Panegyri festo, Pentecostalia dedimus Memorabilia, facile quispiam existimare potuit, nos ubi jam Natalitium Festum celebrandum est, tradituros etiam, quæ memoratu digna in illo unquam contigerunt. Nec tamen parantes hoc persequemur omnia, quæ chartâ istâ comprehendi nequeunt. Nec temporum ordinem servabimus, ut proximè factum, sed in capita certa, quæ obtulere se nobis, redigemus. Præ omnibus quidem notandum quam maximè sciendumque, die illo, quem festum jam solennemque habebimus, memoriam recolimus CHRISTI Servatoris, à castâ Virginis alvo editi, & DEI Filii ad eum Infantis facti. Cujus partus miraculis nihil memorabilius, nihil præclarior est. Hic est dies, quem fecit Dominus, Filio ad nativatem, nobis ad felicitatem, sibi ad gloriam; uti Barlaeus de eo loquitur. (a) Etsi verò exploratum est minime, quis natalis Christi sit dies, cum quo tanta nobis gaudia nata sunt, quem definire solius DEI esse fatetur Scaliger; quem allegans Fridericus Spanhemius F. F. ἐπιχειρῶν hic svadet, (b) & ad Patrem suum provocat: (c) nos tamen religiosâ simplicitate retinemus XXV. Decembris diem, sive VIII. Kal. Januarii, qui Buchnero ita canente: (d)

Verendi tempora partus

Et sacrum revehit magni natalis honorem.

Scriptit autem circa A. MDXXIII. Paulus à Middelburgo, Mathematicus, de Nativitate Domini & Passionis, ut dixit, die libros undeviginti; & maximè Reverendus ITTIGIUS, de ritu, quo Festum hoc recepto die illo celebratur, eruditè disseruit, ac cum tribus prioribus post C. N. seculis attribui non posse, docuit, recensuitque variantes de vero die sententias. (e) Atque hic maxima occurrit copia mirabilium rerum, quas ajunt diem illum, noctemque præmissam illustrasse. Matthæus Dresserus, ex antecessoribus nostris haud postremus, ex Orofio, Eutropio & aliis plurima congestit notissima, de pacis templo collapso Romæ, de olei scaturigine aperta, tribus solibus conspectis, Augusto Cæsare Domini appellationem aversato. (f) Prodigia hujus generis pleraque peracutè profectus est in Elogiis Aloysius Juglaris, qui adductis jam addidit, à faxis lacrymis similes guttas effusas, & solem inter spicas coronatum, laxius à Micrello descriptum, (g) adjungente his Romæ tabulas debitorum ærarii exustas. Præterea Damascenus olim mediam tradidit claritate diei æmulâ effulsisse. Quælia Spanhemius ex apocryphis, ut dicuntur, desumi ait, & fabulis annumerat. (h) Quòd & illud referas, cum perhibent, nocte, quâ Christus colitur natus, in horto vel agro dispersas panis micas, æstare sequenti Caltham pulchrâ copia progignere; (i) ac plura ejus fursuris anilia & superstitiosa, pridem risa & increpita. Si tamen Adrichomio & Salignaco credimus, Rosæ Hierichuntinæ nocte, quæ natalem Christi reddidit, paulatim hiant, atque inde se recludunt, licet penitus aridæ ac sicca fuerint. Extra dubitationem est positum, tum stellam Magis apparuisse, in terris orientem spectantibus, cum illuxit primùm faustissima dies illa, ut salutaris natiuitatis esset index: & nuntium cœlestem præconem hujus fuisse apud Pastores, per Bethlehemitica rura palantes,

Angelicâ circum applaudente coronâ. (k)

Eodem

- (a) Orat. de Præsepi Christi, orationum ejus p. 225, (b) p. 10, Compend. H. Eccl. N. T. (c) Dub. P. II. (d) L. I. Poëm. hymno II, p. 4. (e) append. dissert. de Hæresiarchiis, tertiâ diss. in Heptade aliâ subj. (f) de Festis p. 257, seq. (g) p. 210, H. Eccl. syntagma. (h) Id. I. cir. p. II, (i) B. Geier, 2, u. E. p. I, p. 135, (k) v. Nath. Cbytr. Fastis Christi, p. 526.

Eodem tempore arfisse Cometam, de quo multus in orbe toto fuerit sermo, testis citatur Plinius (l) quem Virgilius astrum Cæsaris dixit, (m) Eoque motus Chæremon Stoicus in Chaldæam transit, ut de vero DEO certior fieret. Ipsos Chaldæos ex eo venerabilem DEI in terris adventum significasse, Chalcidius Platonius memoravit. Qvod ex adducente Bebelio hausimus, (n) Severum ac Tertullianum nominat Avancinus, (o) è quibus discatur, duplucatos Soles Romano Senatori cuidam, ipsâ nascentis DEI celebritate, totum circa Horizontem visos coronare. Nos ad historias sequiorum temporum ab his convertimur, prouti obvenerint, feralibus ac inauspicatis læta subjuncturi. Nimirum narrat Calvinus (p) à Spangenbergio proditum, qvòd A. D CCCC XCII. post C. N. in natalitijs Domini lux ab Aquilone promicuerit adeò, ut dies ortus crederetur, & spectata paulò post fuerint chasmata, & secuta sit sævissima & longissima hiems. Nicephorus (q) autor est viginti millia ferè Christianorum omnis ætatis, sexus, ordinis, qvæ Nicomediæ in templo confluerint, natalitium Christi festum dignis modis exacturi, à Tyranno Maximiano, cum ad proximam Jovis aram sacra facere jussi essent, & imperium hoc renuissent, clausa & custodita, miserabiliter unà cum templo accenso flammis cremata. (r) Cum A. C. M DC XIII. in vico quodam Bohemico, Cutnâ qvatuor stadiorum spatio distante magna hominum multitudo convenisset, ut ibi ferias natalitias ceremoniis justis peragerent, illa ex improvise equitum peditum magno agmine oppressa & excepta pessimè fuit, sacerdote abducto, sacris utensilibus projectis & conculcatis, maribus ac fæminis spoliatis vestibus, virginibus palàm indignè habitis, & nonnullis mulierculis in templo vitiatas. (s) Leo V. Armenus cognomento Imperator Orientis, seculo nono imagines denuo impugnare cœperat: sed conjuratione inità insidijs petitus, Michaëlem Balbum, inter sceleris hujus concios Principem, ad rogamdamnaverat, ignibus comburendum. Cum vero intercedente Conjuge ipsius hoc supplicium dilatum esset, decretumqve, ut post ferias demum natalitias irrogaretur illi, captivus permovit socios, ut Cæsarem nocte, qvæ festum sanctius præcessit, interficerent. Qvò facto Balbus eductus è carcere, atqve in vinculis suis in solium evehctus est. (t) Qvomoddò Galeatius Sfortia, è castris hieme perqvam durâ & rigidâ venerit Mediolanum, cum uxore & liberis & amicis, ut solenni hilaritate natalem Christi diem consumeret, & sibi extremum ita fatum acceleraverit, apud P. Jovium legitur. (u) Insulam Rhodom sacre militiæ ademit A. M DXXIII. Solymanus Turcicus Imperator, ipso Christi natali. (x) Galli A. M DC LXXXIV. nocte, qvæ hunc antecessit, & feriis tribus insequutis, Luxemburgi civium religionem non veriti sunt inturbare, perpetuo qvasi sulphureo imbre furorem suum exerentes. (y) Arnoldi Antislitis Halberstadiensis ævo A. M V. in pago quodam diocesis ejus, Kolbeckiâ nomine, Sacerdos octodecim viris & quindecim fæminis, vesperâ præmissâ festo natalitio, dum alii obirent, sacra, circa templum saliendo clamandoqve tumultuantibus, hoc mali imprecatu est, ut per annum integrum saltarent. Qvod immissum etiam à DEO indignante impium facinus, foedo choreas ducentium exitio. (z) Janus Nicius Erythræus (aa) retulit, Angelum Lomellinum mercatorem, in Italiâ, A. M D XCVI. navem aliquam præstantissimis mercibus onerâsse, in peregrinas mittendam oras. Nautam verò ipso die nascenti Christo sacro, secundo vento allectum, diu reluctante, ob profanationem diei, navis Domino, sol-

viffe

(l) L. II. H. N. c. 25. (m) Ecl. IV. (n) disp. hist. Theol. de Reliquiis Revelat. div. Intet Paganos p. 19. (o) Orat. IV. P. I. p. 25. (p) Chronol. p. 603. r. m. (q) L. IV. c. 6. (r) v. etiam Cent. IV. c. 3. col. 158. it. Bohem. H. E. p. 407. (s) v. Titii Grempel. Buch fol. 349. n. 11. (t) v. Hübn. Hist. Pol. p. 525. (u) P. III. p. 243. (x) Mich. Bojemus vitâ Alb. Animosi p. 42. (y) v. den entlarvten Frangöf. Friedens-Herold p. 61. (z) v. Hübn. inprimis P. VII. hist. qvæst. p. 571. (aa) Exempl. virt. & vitiorum num. IX, p. 18.

FK II: 2603

x 343 9674 1018

viffe portu Genuens, quarto autem die apud Insulas Baleares, cum nave fractâ & quadraginta vectoribus periisse. A. MDCLX. in urbe quadam eximiâ puella quædam, nocte hoc festum agnoscens cognoscere voluit, qualem fortitura esset maritum, & circa mediam illam exivit in aream, ut lignum è fruce totâ extraheret, è quo de staturâ & conditione amatoris sui caperet præfagium. Id agentem spectrum aliquod tantopere peterruit, ut morbo correpta subito petierit lectum, & post paucos dies, pro thalamo sperato, imposita feretro fuerit. (bb) Lotrix aliqua in profundam noctem exercita in varias formas plicandâ & concinnandâ linteâ supellecile, quâ, postero die natali Christi, uterque sexus posset superbire, virum unguis horribilibus, loco manuum, instructum, qui ad eam repente ingressus erat, conspicata est, & quæ digitis tractaverat sedulis, projecit in pavimentum, & DEI præsidium precibus imploravit, & sic abegit quidem malum Dæmonem: sed factorem relictum nullo fuffitu per ferias illas omnes dispellere potuit. (cc) Antequam ad jucundiora pergam aliquos adhuc significabo, qui eo, quo Sospitator communis natus creditur die, vitam cum morte commutârunt. E quorum ingenti numero Johannem Avenarium, nunc nomino, Wittebergæ ante Buchnerum Eloquentiæ Professore, (dd) A. MDCXXXI. Simonem Gedicum, primùm Concionatorem aulicum, Electoris Brandenb. tum Præfulem Misnensem, & inde Martisburgensem Anno eodem post C. N. ætatis LXXXII. (ee) Hortlederum celebrem A. MDCXL. (ff) Nic. Rigaltium, Virum Doctissimum A. MDCXXXII. (gg) Joh. Henr. Alstedium A. MDCXXXVIII. (hh) eo extinctos die; ut alios longè plures prætereamus. Quemadmodum & eo A. MDCXXXV. Joh. Lyferus, infelix Polygamie defensor, miserrimè diem obiit suum. (ii) Contra ipso natali eo natus est A. MDXXXIII. Joh. Buxtorfius. (kk) Cum A. DCCC. post C. N. Carolus M. Romæ esset, Pontifex Leo cives Romanos impulit, ut ipsi totius rei inscio, coronâ impositâ, Augusto dicto & Imperatori, inter Natalitia sacra & gaudia noctu acclamarent; (ll) postquam inde à temporibus Augustuli, nullus fuisset in occidente Imperator. (mm) Et A. MLXVI. Wilhelmus I. Conquestor appellatus, fufis hostibus Londinum ingressus Feriâ I. Nativitatis Christi Rex coronatus fuit. (nn) Non deficerent plura, nisi deficeret pagina. Quamobrem ad præsens Institutum devenio, & nostris die tali Angelorum verba enunciaturis, lingvis non Angelicis, largum expeto favorem.

(bb) Ern. hist. Bilderh. p. 675. (cc) Joh. Steffler im Historien- & Schatz cap. IX. fol. 448. (dd) v. Witenii Diar. Progr. T. II. p. 40. (ee) Id. T. I. (ff) T. II. p. 51. (gg) Id. P. I. (hh) ibid. ad eum annum. (ii) Ib. adeo A. (kk) Freh. Theatro p. 1523. (ll) v. Annal. Fuld. ad A. 800. Jo. de Bullieres L. IV. Hist. Francf. p. 196. (mm) Horn. hist. civ. p. 335. (nn) Hübn. Eq. hist. P. II. p. 811.

Inde à Pentecostes Festo valedicere nobis

GEORG. HEINRICUS de MÜNCKWIZ, Eqves Lus. d. 20. Junii, Oratione solutâ de *Nobilium Peregrinatione*; cui respondit carmine Heroico JOH. SIGISM. FRITSCHIUS, Misn.

JOH. GOTTFR. GÖTTE / Scernevic. d. 29. Aug. *Laudes Mauritiæ Electoris Sax. Græco carmine Heroico prosequutus*: subjuncto carmine Lat. Her. quo vale supremum dixit nobis; utroque officio, extra Cathedram, è promptissimâ loquens memoriâ, functus.

JOH. SIGISM. FRITSCHIUS, Misn. d. 3. Novemb. de situ urbis Misnæ amoenissimo verbis factis memoriter, & tum Carmine recitato Elegiaco; cui respondit simili carminis genere JOH. MELCH. BURBAUM / Saydâ-Saxo. &

JOH. THEOPHILUS MARTIUS, Mittweyd, d. 8. Novembr. CARPZOVII Magni nuperrimè defuncti memoriâ veneratus oratione solutâ; addito carmine valedict. Elegiaco Latino, Propempticum sermonem habuit JOH. AUGUSTUS ROß / Dresdensis,

FINIS.

mc.

Ad
**PLAUSUS ANGELICOS OB NATUM
HUMANÆ GENTIS SERVATOREM**

percipiendos,

sive

Ad audiendos piâ religione **FERIAR. NATAL. PRIMA** horâ
III. pomerid. celebraturos **NATIVITATEM CHRISTI**
septem Illustris Scholæ alumnos,

& quidem

JOHANNEM BALTHASAREM GRELLMANNUM, *Giefsbü-
belensem, Germanicis Versibus Elegiacis Venustis, recitandis memoriter,
futurum Prologum, sive Angelorum Angelum s. Nuntium, in* *ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΙΑ*
πεντοφύλων commendantem.

JOHANNEM KEHLERUM, *Nieder-Wartensem, Heroico Carmine
memoriâ proferendo, exhibiturum Angelum, Pasto-
latissimum nuntium ferentem.*

JOHANNEM HERINGIUM, *Dresd. Oratione facundâ
è memoriâ promptâ dicturum, & partibus fundurum
i, trepidantis quidem visis auditisque Angelis, at se rur-*

JOHANNEM LINCKIUM, *Dresd. ex Hymno Angelico na-
IN EXCELSIS DEO, disertio Carmine Latino Ele-
memoriter, sub Angeli personâ tributurum atque decanta-*

JOHANNEM MÜLLERUM, *Nossensem, Angelum datu-
IN TERRIS NOVAM, Lat. oratione ampliore fo-
moriter predicantem.*

JOHANNEM CROTTENDORFFENSEM, *Angelum alium representa-
culento Sapphico Latino iudoxian s. BONAM VO-
ibus itidem ex memoriâ gratulantem.*

&

JOHANNEM MITTELIUM, *Satisdorff. Epilogi vicem obiturum,
Heroico, ex memoriâ promptâ pronuntiando, An-
Et beneficia indicata laudantem, ad similes plausus exci-
denique promittentem;*

præsenti Dissertatione

de

ACTIBUS NATALITIIS
humanissimè invitat
doctores bonarum literarum & Lycéi
hujus illustris,

JACOBUS STÜBELIUS,
RECTOR.

MISENÆ,

CH. ERN. SPAHNII, MDCCVII.

10 12 p.

